

Nr. 46

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

Politiszkos žinios.

Amerika.

Pereito utarniko dieną Su-
vienyose Valstijose atsibuvo
rinkimai augščiau krašto
urėdinių. Kaip iš syk ga-
lima buvo tikėti, dėl stokos
susipratimo tarp dirbančių
luomų, pergalėtojai išėjo ka-
pitalistų tarnai: ant presiden-
to isrinko dideliu balsu dau-
gumū dabartinį republikoniš-
kų prezidentą, Theodorą Ro-
oseveltą.

Karė Maskolijos su Japo- nija.

Didelių mušių pereitą san-
vaitę Mandžurijos nebūvo.
Nors lygiai Kuropatkinui,
kaip ir japoniečiams atėjo
pastiprinimas, bet iki šiol ne
viena pusė nepradėjo žengti
prysakin. Kuropatkin, pa-
mokytas ikišiolikių nepasise-
kimų, kurie vienog jam kaš-
tavo jau netoli šimto tūkstan-
čių užmuštų, pašautų ir pa-
imtų į nelaisvę kareivių, o
naudos neatgabeno, dabar
pats nebando žengti prysa-
kin, kadaigi nūzdė jau vil-
tį, kad galėtų pagelbėti japo-
niečių apgultam Port Arthu-
rui. Nepasiekimai mušiuose
demoralizuoja ir geriaus-
sius kareivius, jie pradeda
neužsitikėti savo vadovams,
su nenoru pildo jų prysaky-
mus. Da keli toki nepasise-
kimai, kokiosios be naudos
krinta po 60000 kareivių, o
Kuropatkinio armija bus teip
sudemoralizuota, kad su tais
kareiviais, kokius turi, nega-
lės stoti į didesni mušį, tuos
kareivius, kad jie neužkreštų
naujai atkankančių, reikty
ištraukti iš Mandžurijos ir
ramesnes vietas, kur japonie-
čių nėra. Kuropatkin ta ge-
rai žino, todėl, nesitiekdamas
pergalėti japoniečius, kol ne-
tūres pakaktinai kareivių,
nenori žengti prysakin. Ka-
dangi šiol japoniečiai,
nors ir sumušė vis maskolius,
nuotrota turėjo teipogsi ne-
mažas, tai ir jiems nesinori
per daug žmonių žudyti, nors
japoniečių kareiviai ir geriau
už maskolius savo pareigas
supranta. Esantis japonie-
čių pusej prancuziškas karis-
kas delegatas vieno laikraščio
korespondentui pasakė, jog
europieški kareiviški delega-
tai šioje karė mažai gali pa-
simokyti, karlangi abudu
priešai, taigi lygiai masko-
liai, kaip ir japoniečiai turi
naujausius ginklus, lygiai ge-
rus kaip ir kitų kariumenių,
naudojasi iš visokių naujaus-
ių išradimų, iš kokių naudo-
jasi ir kitos armijos, vartoja
tą pačią taktiką, o vienog ja-
poniečiai muša maskolius.
Ta prancuziškas tėmytojas
aiškina tuom, kad japonie-
čiai į karę stato nevien ku-
geriausius ginklus, mokla
vadovų, bet ir moraliskās tau-
tos pajėgas tokias, kokių
maskoliams trūksta. Niekur
europeliskose armijose tarp
kareivių nėra tokio persiėmi-
mo, tokio pildymo pareigų
kaip tarp japoniškų kareiv-
ių. Japonietis už garbę lai-
ko pražūti ant tėvynės labo ir
jaustųsi įžeistu, jeigu vado-
vas nesistytų ant pražūties.
Jeigu vadovui reikia rinkti
liuosnorius, norinčius eiti ant
tikro pražuvimo, kad pala-
ginti armijai pergalę, siulo-
si visi kareiviai, kiek tik jų
yra. Tokio supratimo reika-
lo aukauti savo gyvastį, savo
turtus, net nuomones ant la-
bo tėvynės nėra niekur kitur
kaip pas japoniečius. To
vienog neįkvėps kareiviai
nė joks vadovas, tokiam su-

pratime reikia išauginti tau-
tą, o tą japoniečiai įstengė
padaryti ir per tai jų kareiv-
iai stovi augščiau už masko-
lius: visi aukaudami savę ant
labo tėvynės, japonieški kareiv-
iai muša maskolius, kuriems
trūksta apskritai moraliskų
pajėgų, o materijališkų mat
nevisada pakanka.

Kas gi galėjo tikėti, kad
maža Japonija, užimanti vos
tokį plotą kaip Lenkija ir tris
lietuviškos gubernijos muštų
didžiausią ant svieto viešpa-
tystę, tris syk su viršum di-
desnę negu visa Europa? Ne
turtina, vos nuo 1875 metų
pradėjusi mokintis nuo Euro-
pos visokių mokslų maža
Japonija visame stovi augš-
čiau už didžiausią ant svieto
Maskoliją. Nieks to netikė-
jo, o mažiausiai pati Masko-
lija, kadaigi, apekaitant pa-
jėgas, nieks nesirokavo su
moraliskoms, kurios kartais
sveria daugiau negu materij-
ališkoms. Moraliskās pajė-
gas maskoliai parodė laike
užpuolimo Napoleono I ant
Maskolijos 1812 m. Nuo to
laiko moraliskos tautos pajė-
gos niekur neapsireiškė ir ap-
sireiškė negalėjo, kadaigi
visos vėlesnės Maskolijos ka-
rės neturėjo moralisko pama-
to, visos buvo vedamos dėl
pėšimo ir grobimo svetimos
žemės, per tai susidemoraliz-
avo visa tauta, išnyko joje
visos moraliskos pajėgos.
Per šimtmečius carai, su ru-
gijos atsidavusių jiems urėd-
ininkų, naikino moraliskās
tautos pajėgas, demoralizavo
tautos, tikėdamiesi geriau ga-
lėsę sudemoralizuotą išnaudo-
ti — o dabar reikia rinkti
vaisius to demoralizavimo.
Pikta sekla visada išduoda
piktus vaisius, kokius aukš-
čia ar vėliau reikia rinkti
tiems, kurie sekla pasejo.

Nors pereitą sanvaitę ap-
linkinėse Mugdeno ir netru-
ko susirėmimų, bet buvo tai
vien susirėmimai prysakinų
kariumenės dalių, arba susi-
rėmimai kariumenės dalių,
išsiųstų ant iširimo priešų
pozicijų ir paskirstymo jų
pajėgų. Toki susirėmimai
neturi didelės svarbos, nes to-
kia išsiūta ant iširimo prie-
šų pozicijų kariumenės dalis,
išstūrusi, kas reikia, grįžta
atgal prie didesnių pajėgų.
Zinoma, jeigu tokiai kariu-
menės dalei pasiseka užimti
kokią svarbesnę priešų po-
ziciją, ją gali užimti ir pa-
simokyti, karlangi abudu
priešai, taigi lygiai masko-
liai, kaip ir japoniečiai turi
naujausius ginklus, lygiai ge-
rus kaip ir kitų kariumenių,
naudojasi iš visokių naujaus-
ių išradimų, iš kokių naudo-
jasi ir kitos armijos, vartoja
tą pačią taktiką, o vienog ja-
poniečiai muša maskolius.
Ta prancuziškas tėmytojas
aiškina tuom, kad japonie-
čiai į karę stato nevien ku-
geriausius ginklus, mokla
vadovų, bet ir moraliskās tau-
tos pajėgas tokias, kokių
maskoliams trūksta. Niekur
europeliskose armijose tarp
kareivių nėra tokio persiėmi-
mo, tokio pildymo pareigų
kaip tarp japoniškų kareiv-
ių. Japonietis už garbę lai-
ko pražūti ant tėvynės labo ir
jaustųsi įžeistu, jeigu vado-
vas nesistytų ant pražūties.
Jeigu vadovui reikia rinkti
liuosnorius, norinčius eiti ant
tikro pražuvimo, kad pala-
ginti armijai pergalę, siulo-
si visi kareiviai, kiek tik jų
yra. Tokio supratimo reika-
lo aukauti savo gyvastį, savo
turtus, net nuomones ant la-
bo tėvynės nėra niekur kitur
kaip pas japoniečius. To
vienog neįkvėps kareiviai
nė joks vadovas, tokiam su-

liškiems kareiviams butų per-
kirstas privežimas maisto ir
amunicijos. Dabar Mandžur-
ijoje užstojo jau šalčiai, kar-
eiviams šėtrose peršalta, o dar
ne visos kariumenės dalys tu-
ri žieminius drabužius.
Kadaigi japoniečiams tei-
posgi ant žiemos neparanku
stovėti ant lauko, tai jeigu
nepasiseks per apėjimą po-
zicijų priversti Kuropatkiną
pasitraukti iš Mugdeno, jie
turi bandyti kad ir per mušį
atimti tą miestą nuo masko-
lių; kitaip jie turėtų trauk-
tiesi atgal į Liaojangą, aplėi-
sti pozicijas, kurių paverži-
mas nuo maskolių kaštavo
net keliasdešimt tūkstančių
kareivių. Kas ant galo at-
sitiks po Mugdeno, neužligio
pamatysime. Londono laik-
raščiai rašo, kad Kuropatkin
dabar nežengs prysakin, jei-
gu tik jis japoniečiai paliks
ramybę, karė ant žiemos ap-
sisistos.

Dabar maskoliai skubiai,
kiek tik tas galima, drutina
Vladivostoką, iš jo nori pa-
daryti antrą Port Arthura, ka-
dangi mato, jog paskutinis
jau spręsta iš rankų, jo die-
nos suskautytos; net Peter-
burge jau paliove tikėję, kad
Stoessel ilgai galėtų laikyti-
si šioje tvirtinėje. Pereitą
sanvaitę japoniečiai paveržė
rytinius fortus, o naktį net
jiems pasisekė įeiti į miestą,
tik ant rytojaus juos masko-
liai išvyjo. Kaip pasakoją iš
bėgė iš miesto chiniečiai, at-
kakę į Čifu, maskoliams
trūksta amunicijos. Japo-
niečiai paskandino porte še-
lis maskolius transporti-
ni laivus, o vieną karišką
kreiserį drūčiai pagadino.
Kiti pabėgėliai sako, buk ja-
voniau uždegė maskolių a-
municijos krautaves. Be-
gant jiems, girdėjo eksplozi-
jų balsus. Mena todėl, kad
maskoliai turėjo padegti mi-
nias, arba gal su dinamitu ar
dė laivus, pergabėję nuo jų
viską ant kranto. Gal tame
yra kiek teisybės, nors apie
tai nieko nepranešė vėžian-
tis miestą generolas Nodzu,
ne admiralas Togo.

Baltiko laivynė išplaukė
jau iš Ispaniško porto Vigo ir
atplaukė į Terpezimės va-
res. Admiralas Rozdestven-
sky paliko keturis oficerus
kaipo lūdininkus, išaiškini-
mai užpuolimo ant angliškų
žvėjų. Angliški vienog ka-
riški laivai seka paskui ma-
skolius. Santaikos sudas
atsibuvo Paryžiuje. Į sudias,
apart angliškų ir maskoliškų
admiralų, paskirti: vienas
prancuziškas ir vienas ame-
rikoniskas; jie gi išsirinks dar
vieną. Maskoliai dar įsiekio
toliau visokių vaikščių išsi-
teisinimų. Dabar jie žada
pristatyti sudui net davus,
kad užpuolimą ant ma-
skoliškų laivynės parengs
japoniskas pasiuntinytis Ho-
landijoje. Tas vienog
užtikrina, jog nieko pana-
šaus nerengs ir jeigu masko-
liai sudui suteiks kokius ra-
štus, tai jie bus pačių masko-
lių padirbti. Kaip dabar ro-
dosi, tai visas tas sudas, pa-
skirtas iširimui biauurių ma-
skoliškų laivynės darbų, bus
tikra parodija sudų. Papra-
stuose suduose meluojanti
liudininką gaudė baudžia, o
čia maskoliai sudai meluoti,
kiek tik norės, už melą nieks
jų nebaus. O maskoliški ur-
ėdinių ir kitoki caro tar-
nai jau papratę meluoti, tei-
sybės jie nesilaiko beveik
niekada.

Vokietijos randas teipogsi
atsikaukė Maskolijos val-

dzias reikalaujamas išaiški-
nimo priežasčių, kurių dėl
maskoliški kariški laivai sau-
dė į vokišką žvėjų garlaivį
„Sonntag“, kuris dėl to sau-
dymo, besilepdamas nuo žu-
vių, jurėse paliko net savo
brangius tinklus. Be abejo-
nės, apart išiteisinimo ir
perprasymo, Vokietija parei-
kalaus dar atlyginimo nuo
Maskolijos.

Austrija.

Austrija, teip kaip ir Ma-
skolija, susideda iš dangelio
tautų; tuom skiriasi nuo Ma-
skolijos, kad neturi nė vienos
teip skaitlingos tautos, kuri
galėtų paimti viršų ant kitų.
Austrijoje yra konstitucija,
tai joje randas negali savva-
liškai išdavinėti nė jokių pa-
daviųjų siurinančių ties
sas kokios nors tautystės. Iki
pusei vienog pereito šimtme-
čio ciečiai Austrijoje valdė
teip kaip carai Maskolijoje.
Kadaigi ciečiai buvo vo-
kiečiai, tai ir Austrijoje vo-
kiečiai, teip kaip stačiaiškai
maskoliai Maskolijoje. Įgavo
didžiausią galybę, jie, teip
sakant, valdė kitas Austrijos
tautas, jiems primetė savo
kalbą. Pabaigoj vienog pe-
reito šimtmečio vokiečių iš-
naudojamos tautos iškovoję
konstituciją ir neva lygias
sau tiesas viešpatystę.

Ne vokiškos tautos neva iš-
kovoję sau lygias tiesas, bet
vokiečiai, valdė Austrijoje ki-
tas tautas, kaip maskoliški
urėdinkai Maskolijoje, nenori
išeidžioti savo privilegijų
ir randas nedrysta jų privile-
gių mažinti, ypač kad ir
teip nevokiškų tautų nėra
susipratimo ir vienybės;
kiekviena tauta skyrėm ko-
vą už savo tiesas ir todėl
tik palengva gali kę iškovoti.
Smarkiausia kova per-
metų eiles traukėsi tarp čekų
ir vokiečių Čekijoje, o dabar
prasideda tarp italijonų ir
vokiečių Tiroliuje, kurio visa
pietinė dalis italijonų apgy-
venta.

Kadaigi susipratę italijo-
nai be pailsio reikalavo at-
skiro universiteto, tokio kokį
turi lenkai ir čekai, tai ran-
das prie Insbruko universite-
to ant galo parengė itališką
skyrį. Tas vokiečiams la-
bai nepatiko ir jie užsima-
nė per pagindymą muštynių
priversti randą uždaryti ita-
lišką universiteto skyrį.
Muštynes pereitą sanvaitę
pagindė universiteto stude-
ntai. Galėjo jas pradėti ita-
lijonai, bet erzintojais buvo
vokiečiai. Veliau į maštus
įsikišo ir pašaliniai, o ant ga-
lo tas atsilėpė ant prietikių
Italijos ir Austrijos. Austri-
joje vokiečiai kelia neprila-
nias Italijai ir Italijonams
demonstracijas, Italijoje to-
kias demonstracijas prieš Au-
striją kelia italijonai.

Tuom tarpu Italija, Au-
strija ir Vokietija tveria vi-
durinės Europos viešpatystę
ryšį, sutvėrtą lygiai atsigin-
imui, kaip ir užpuolimui ant
kitų. Uginė dabar nesuti-
kimai ir muštynės tarp ita-
lijonų ir vokiečių Tiroliuje ga-
li tą ryšį išardyti, nuo jo
priešais rando norus, gali I-
talija su visu atsiskirti. Ant
atitraukimo nuo ryšio Itali-
jos nuo seniai darbuojasi
Prancuzija, o Austrijos vo-
kiečiai savo pasielgimu, er-
zindami italijonus, prancu-
zams darbą lengvina. Ier-
zintų minų piktumas negrei-
tai išsilo, o iš to kaimynai
stengsis sau kuo didžiausią
naudą ištraukti.

Vokietijos randas teipogsi
atsikaukė Maskolijos val-

Prancuzija.

Kunigijos užtarėjai Pran-
cuzijoje visokiais būdais sten-
dėsi dabartinę neprilanki-
kūnijai ministeriją priver-
sti pasitraukti. Kovoją ku-
nigų užtarėjai prieš ministe-
rių pirmąjį Combesą, išmieli-
nėdami visokius apkaltini-
mus, bet nieko nelaimėjo,
kadaigi visi apkaltinimai
pasirodė melagingais, išmiš-
tais. Melus ant kenkimo sa-
vo priešams mat visur kunig-
ai ir jų draugai mėgsta.

Kadaigi Combesui nieko
padaryti negalėjo, tai ant ga-
lo kreipėsi prieš karės mini-
sterį. Ant susirinko parla-
mente kunigų draugai mėtė
visokius apkaltinimus ant
ministerio. Kada tas pradė-
jo teisintis, vienas iš kunig-
inės partijos pasiuntinių,
prisiartinęs, drožė ministeriui
per ausį. Po tam be mažo
parlamente neužgimė mušty-
nės tarp kunigų užtarėjų ir
jų priešų, bet pirmėdis už-
darė susirinkimą, o pašaukti
kareiviai išvedė besirengian-
čius pešities parlamentu pa-
siuntinius. Tokiu vienog
pasielgimu kunigai nieko ne
pelnė, priešingai, jų užpuol-
dama ministerija gavo tik
dar daugiau pritarėjų.

Iš Lietuvos.

Is Vilniaus.

Vilniaus miesto gyventojų
parengtą ambulansą, išsių-
stą ant karės lauko, padidino,
parengė kitą jo dalį, kurios
prižiūrėjimui paskyrė daktarą
Hanuševičių, 6 ligonių da-
botojas ir 15 sanitarų. Į sanita-
rus priima amatininkus be
speciališko mokslo. Jie ant
kelionės gauna po 100 rubl.,
o algos po 30 rubl. ant mėne-
sio ir valgi.

Vilniaus pėšimo mokyklą
lanė pėnai 307 mokininkų,
tame skaitliuje buvo 210 a-
matininkų.
Vilniaus žemiskame banke
yra kapitalo 165866532 rubl.
Dipozitų ant perkavojimo yra
9899050 rubl.

Ant perstatymo Vilniaus
general-gubernatoriaus mie-
stelis Smargonė, Ašmėnų
pav., likosi caro padaviadi-
mu pakeltas į miestą. Smor-
gonė savo laike pagarsėjo sa-
vo meškų akademija, ji buvo
savasčia kunigaikščio Radvi-
lo.

Is Vilniaus gubernijos.

Miestelyje Širvintoje, naktį
5 d. spalio, vagiliai įsikrau-
stė į pardaviniočią Sedlio ir
pašlavė šilkinį audinį, ge-
lumbių ir kitokių tavorų už
1728 rubl.
30 d. rugsėjo, kaime Čabi-
kūose Gelvėnų vals. sudegė
katalikiška klebonija. Blėdį
gaiero padarytą skaito ant
1500 rubl.

Lietuviški laikraščiai Lie-
tuvos.

Sanvaitinis laikraštis

'LIETUVA'

Išleina kas Pėnyčią, Chicago, Ill.

Prenumerata Soviet. Valstijose, Kanadoje ir Meksikoje ant metų \$2.00.

Kitoje Vėspatyje „...“ \$3.00.

Prenumerata turi būti iš viršaus apmokama.

„Lietuva“ spaudina visokias knygas, Konstitucijas ir viešuosius aktus, vertimus iš kitų kalbų, lietuviškas knygas.

Visuose reikaluose adresuokite teip:

A. OLSZEWSKI,

824 33rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XII

CHICAGO, ILL., PETNYČIA, 11 d. Lapkričio (Nov.) 1904 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

<

pletuose — Odesos apygardoj. Varomiesiems i karę padrasinti visuomet atvažiavo patis caras, laimina kareivius kokiais neva stebuklingais paveikalais, nori pakelti jų dvasią. Ir dabar jis su savo broliu atsilankė 30(17) rugsėjo Odesoj. Žinoma, pūkiai jis tapo priimtas, keli šimtai tukstančių išėjo po ke lionei; o tuo tarpu toj pačioj Odesos (Chersoniaus) guber nioj jau dabar slaučia dide lis badas, bet tai nerupi ca rui. Trupinius nuo savo braungas stalo — 5 tukstan tius rublių — jis numetė O desos beturčiams: „Čiociu, šunie, te kaulų! Tu ji grauk ir tylėk!“. Teip pat tais 5 tukstančiais caras nori užkisti burnas jau pra dėjusiems susiprasti Odesos darbininkams. Bet ir pa šauktiems „zapanusiems“ ši tą padarė: liepė nevaryti i karę tų, kurie buvo 1887, 1888 ir 1889 metuose paimti i kariu menę, ir tų, kurie turi dau giau trijų vaikų. O tie, kurie buvo vėliau šaukti, ar ba kurie turi mažiau trijų vaikų, o turi pačią ir senus tėvus, ar tie kurie sau ramiai nešti i Mandžariją savo gal vas guldė? O kad ir netu ri ne pačios ne vaikų, tai už ką čia galvas guldė? Už carą ir pravoslaviją? Tegul jie prasmenga su savo caru! Tegul sau pats caras ir ponai piniguoniai vazinoja muštis su japonais, bet ne: žmonės už juos savo kraują lies, o jie sau turtus grobė! Kad jie galų gaut! Ir visos šios dovanos, tai tik akis dūmi mas, norėjimas pasirodyti gerai, žmonių užtarėjais. Vilka avies kailių!... At likęs komediją Odesoj, caras grįžo i Peterburgą. Grįžda mas 2 spalį pasuko per Vil niaus guberniją. Sustojęs buvo ant Lydos ir paties Vil niaus stoties. Visur, žinoma, jį iškilmingai sutiko pirmiau siai ponai bajorai, visoki pi niguočiai, žydų buržuazija ir apkvailinti valdžios tarnų u kinkiniai; tik darbininkų niekur nebuvo matyt. Visas geležinkelis, kaip visuomet, buvo apstatytas kareiviais ir policija; net išlole prie jo negalima buvo prisitarti — kur gi tau? mat „visagalin čio“ kinkos dreba, jo sąžinė negryna, rankos nekaltų žmo nių kraujose papludusios!...

Toki pat veidmainingį yra ir pirminčiai naujojo vidaus dalykų ministerio Sviatopolko Mirskio žingeniai. Matyda mas, kaip nesiseka caro val džia karė ir koks didelis prie šingas tai valdžia judėjimas aplytoje visą Maskolijos vie spatyse, jis rodois dabar „di deliu“ liberalu esąs, žada daug ką naujo padaryti, tik, girdi, teip umai tai nega lima, reikia palukėti, bent, koliai nebus japonai perga lėti. Jis dargi kalba apie tiesas žmonėms patiems sąvė rėdyti, apie spaudos, tikėjimo ir tautų laisvę, sakosi iš sės jaunomenės draugų; tik teroristų persekiojasi. „Aš, girdi, herandu savo tei vėnį įvairių tautų ir tikėjimų; mano akyse — visi — maskoliai. O koki jie ma skoliai, parodė dabarnykštė karė. Luteriai, žydai, ma hometai, — visi vienas už ki to nori paaukauti savo gyva stį už tėvynės garbę. Ar tai begalima dabar kalbėti apie žydus ar armėnus? Galima ir reikia su visais teisingai apsieiti, nes jie visi — ma skoliai. Koks bus tos žadamos jo reformos (permai nos) ir kokia bus ta jo teisy bė, neužligio pamatysime; bet ir dabar nereikia duoti apskvailinti tokiems sal džiaus ministerio žodžiams. Mės jau gerai pažįstame caro valdžią ir įvairius didesnius ir mažesnius jos tarnus; mės žinome, kad geruoju ji nieko mums neduoda, o tik priva tės, bijdomos už savo kailį; mės atsimename ir garsų da barnykščio ministerio raštą

apie leidimą lietuviams spau dos; iš to rašto mės aiškiai matomė, kad tikrai dėl to jis buvo už tai, kad lietuviams būtų leista spauda, kad nė jokia sąsaja negalėjo suturėti plaukiančių iš užsienio lietu viškų raštų ir juo tolyn, tuo labyn priešingų caro valdžiai. Atsimindami tai, mės ir da bar sakome, kad ne iš geros savo širdies naujasis ministe ris tokius saldžius žodelius kalba, o dėl to, kad mato, kad ne tokio budelio, kaip užmuštojo Plehwės, politika negalėjo suturėti besiplati nandio revoliucijinio judėjimo. Tokiais gi meliais žo deliais jis ne vieną lengvatikį gali patraukti i valdžios pusę ir tikrai jau dabar pa traukė: nekaltant jau apie geltonspnapius lietuvių politi kus, paskui ministerį sukuka vo beveik visa cenzurojamoji spauda: užsienio laikraš čiai, o rasi ir lietuviškėjie A merikos laikraščiai, neranda žodžių, kaip begarbinti tokį „geradėją“; da ir ikišiol jie neperprato caro valdžios po litikos, neišmoko atskirti pe lų nuo grūdų, o jau būtų lai kas, labai laikas!

V. Kapsukas.

Urediška kalba Prusų Lietuvoj.

Kad vokiška valdžia visus ukėsus ne vokiečius visokiū būdu spaudžia ir skriaudžia, tai juk jau visi žino. Bet kad valdžia teip despotiškai elgtis galėtų, kaip rodo jos se nesitais padavadyjimas, tai dar, norint ir dar teip daug baisių regėjęs, nebutų sapnavęs. Pirm kelių dienų išleido Prusų apvietimo minis teris Studt sekančius pada vadyjimus:

„Mes prašome, kad mokin tojai vartotų tik vokišką kal bą, ypačiai kur pakaktinai ja moka. Toliaus, mės reika laujame, kad mokinčiai savo šeimynose vien vokiškai kalbėtų; paviečių mokyklų inspektoriams užduodame kaip pareigą prie kiekvienos progos, ypačiai metinuos mėginimuose, persitikrinti kaip toli mokinčiai šitą pa liepimą išpildo...“

Jeigu mokinčios šitą pa davydymą neįspildytų, tai būtų reiškia karališkai val džiai pranešti ir minėtam mo kintojui atimti tą pašėpą, kurią jis už germanizavimą gauna. Jeigu minėta baus mės būtų be pasekmų, rei škia tokį mokinčią nuo vietos pašalinti.“

Toks yra padavadyjimas apvietimo ministerio Prusose. Dabar bent žinome mie rius mokyklų [Prusų Lietu voj. Mokytojai su savo šei myna, prie valgio sėdus, tur būtina, valdžia nuo jos tar nų išgirsti, kokioj kalboj, vo kiškoj ar lietuviškoj, „žegno des“ pasakys; po atlikto die nos darbo einant mokinčioji i guolį, turi žandaras, lauke šnipinėdams, išgirsti kokioj kalboj savo pačiai meilės žo džius i ausį šnibždes.

Kadangi mokinčios teip jau žmogus ir jo urėdi škios pareigos šeimynoje liau tius turėtų. Kad prisakymas Studt'o yra bauriausiu su siaurimu gamtiskų žmo gaus tiesų, tas Prusų valdžia i nerupi.

Neatbojant ant žodžių Prusų valdžios tiesų mokin čios Roenne, kursai aiškiai mokina, kad urėdninkas nėra vergu, ir kad jo privati škias gyvenimas turi būt liuosas, ką visas vakari nis svietas už visai paprastą teisybę pripažįsta; tam Prusų valdžia priešinas.

Pirm keleto metų lietu viams subruzdus reikalauti, kad lietuviška kalba moky klose neabutinai būtų moki nama, tai valdžia, akis ap dūmti norėdama, sakė: „lei skite savo kukdikius i mokin tojus mokintis. Dabar tur būt nės vienas lietuvis tam val džioz plepalui netikėš. Ga lų galiausiai dabar reikia to kiam barbariskam valdžios darbu kėlas užkirsti, visi

lietuviai turėtų prieš tai pro testą pakelti ir reikalauti, kad tokios šunybės ateltų negalėtų atsistikti.

P. Giltinė.

Isz Amerikos.

Nelaimė kastynese.

WILKESBARE, PA. Kastynese Nanticoke Delaware, Lackawanna & Western Co., beleidžiant dar bininkus i ola, su jais beveik nuo pats viršaus nupulė leidimosi prietaisa. Ant jos buvo 18 dar bininkų. Iš jų 10 užmušė ant vietos, kitigi likosi mirtinai apskuti.

Prigere 17 žmonių.

CAROTTE, N. C. Vitou Ca bine truko murinė vandens rezervoaro siena, kuriame buvo keli milijonai galionų vandens. Vandenio ant syk išsiliejo ir užliejo 17 namų ir jucs nusešė. Tvanuose praužo 17 ypatų. Esančios aplinkinės negry kolonijos likosi su visu išnaikintos.

Vietoj pinigų, rado galą.

MONTGOMERY, ALA. Ant stogo vienu namų rado negyva jauną vaikina, suu turtingų tėvų, lame rą Hendrix. Jis mat bandė nu pauti elektriskius dratus einančius i American National Bank, bet darė tą neatsargiai, o per tai liko si elektrikos užmuštas. Prie jo rado visokias įsilaikymo prietaisas. Matyt jis norėjo banką apvogti, bet tas nepasisekė.

Lenktynės elektriskų ir garinių lokomotyvų.

SHERMANTADY, N. Y. Atsibuvo čia, ant šenių New York Central geležinkelio, lenktynės tarp naujai padirbtos elektriskios traukių vilki mų lokomotyvų ir geriausios gar inės. Iš lenktynių pergalėtoja išėjo elektrikoji, ji lengvai pralen kė garinę.

Kruvinas muselis.

ROCHESTER, N. Y. Darbinin kai italijonai dirbo prie tiesimo šenių ulyčinio geležinkelio. Dar bo vedėjas Dean prisakė darbinin kam įeiti i dumblyną, bet jie atsi sakė, kadangi jiems ne davė šebatų. Kadangi darbo vedėjas įeidė darbininkus, tai jie griebsė peiliu. Dean išitraukė revolverį ir pra dėjo šaudyti i pulką darbininkų, vienas likosi užmuštas, o keli tapo mirtinai pašauti.

Suarekstavo kuniga.

ST. LOUIS, MO. Likosi čia su areštuotas katalikiškas kunigas, vikarijus J. V. Patriko bažnyčios Aylward. Jis apskystas už pasi naudojimą iš netikrų ukėsytes po pierių, kad laike rinkimų galėtų balsuoti.

Explozijos.

BLOOMINGTON, ILL. Ant Falte ro farmos, netoli nuo čia, explo diau garinė mašina. Explozijos kelios triobos likosi sugriautos, o pats farmeris pavojingai sužeis tas.

MOUNT VERNON, N. Y. Po Bond st. tiltu čia explodavo vien ta dinamito. Nuo eksplozijos ant penkių mylių aplinkui išbrygo visi langai. Explozijos viena ypata likosi užmušta, o 40 tapo sužeisti. Kas po tiltu tiek dina mito padėjo, nežinia.

HOUSTON, TEX. Batin kerosi no sėminyčios atstiko dinamito eksplozija, kurios du darbininkai liko užmušti ir du sunkiai sužeisti.

MILITOWN, IND. Parako explo zijos Eschelio kalkių skaldyčio se du darbininkai liko užmušti, o du sunkiai sužeisti.

Nelaimės ant geležinkelio.

OTTUMVA, IA. Netoli Loddsla de, ant Rock Island geležinkelio, susimušė du traukiai, pasazierius su darbininku. Prie to dtilto darbininkai liko užmušti, o 7 su zeisti, tarp jų vienas sužeistas mir tinai.

ROANOKE, VA. Netoli Rudford, ant Norfolk & Western geležinke lio, išsoko iš rėlių traukis. Prie to d geležinkelio tarnai liko už mušti.

NORTH AUDOVER, MAS. Vaziuo jant karu 30 republikoniškų poli tikierių, karas išsoko iš rėlių ir ap virto. Prie to veik visi politikie riškai suzeisti, o vienas iš jų suzeistas mirtinai.

Gaisrai.

SHEEYVILLE, IND. Sudėgė čia šavų krautuvės, malunai ir keli na mai. Bledj gaisro padaryta skai to ant 100000 dol.

GRAND RAPIDS, MICH. Mieste lyj Marion siautė didelis gaisras, kuris išnaikino operos teatrą, pa dto triobą, 10 pardavinčių ir 23 namus. Bledj gaisro padaryta skaito ant 200000 dol.

Redakcijos atsakymai.

P. MIKOL. THORPE. Raštėlis atėjo per vėlai, numeris jau buvo sustatytas. Po laiku jis ne apsi koma talpinti.

Isz darbo lauko.

FALL RIVER, MAS. Medvil nės dirbtuvės, kurios gana ilgai stovėjo, prasideda vėl darbai. To se dirbtuvėse dirbo 10000 dar bi ninkų. Tulose vienoj dirbtuvėse ant 10% numazino darbininkų al gas.

CHICAGO, ILL. Čianykščios mebelių dirbtuvės sutiko pakelti po 50c. ant dienos vežėjų algas, bet nenori su unija daryti kontrak tų. Vežėjai dirbtuvių savininkų išlygų ne priėmė ir štraukuoja to liau.

CHICAGO, ILL. Organizuoti darbininkai Pennsylvania geležin kelio surengė štraiką, kadangi kompanija ne nori su unija daryti kontrak tų ant ateinančių metų.

TOMAUQA, PA. 500 anglekių pakelė štraiką. Per štraiką jie nori priversti kastynių savininkus priimti atgal be pamato prašalin tus nuo darbo 8 darbininkus.

CHICAGO, ILL. Spaustuvių stajėjai tariasi pareikalauti 8 val. darbo dienos.

Prigulinties i uniją Ship Ow ners Dry Dock Co. dailidėms prane šė, jog nuo dabar jie ir už tas pačias algas, turės dirbti 9 valandas ant dienos.

CHICAGO, ILL. Vežėjai Revell & Co. vėl suštraikavo, kadangi vienas iš jų sandraugų liko be prieziasties nuo darbo prašalintas. Jis kėlė štraiką ir dėlto dirbtuvės liko uždarytas.

AUGUSTA, ME. Čianykščiose audinyčiose Edward Mfg. Co. pra siėjo darbai ir 1300 darbininkų patilpo prie darbo.

NEW YORK. Čianykščiai or ganizuoti dailidės nori štraiką pa kelti, kadangi kontraktoriai ne no ri su unija atnaujinti kontrak tų.

TORONTO, OH. Čianykščiose brolių Gil stiklo dirbtuvėse prasidėjo darbai.

LOWELL, MAS. Čianykščiose medvilnės dirbtuvėse prasidėjo darbai.

PHOENIX, R. I. Dirbtuvėse Hope Co., po keturių mėnesių sto vėjimo, prasidėjo darbai.

Isz Lietuvos diru.

Isz East St. Louis, Ill.

Kun. B. Šlomas pasirodo iki šiol tikrai geru lietuviu, savo pa keltą reikalą visados mokina žmo nes laikytiesi doros, ristišes i draug ystės, rašytiesi prie Sus. Lietuvių Amerikoje, skaityti knygas ir lai kraščius, nekelti tarp savęs nereika lingų gincų ir vaidų. Todėl reikia pripažinti, kad kun. B. Šlomas, bent iki šiol, tikrai gerai da ro, bet mūsų lietuviams tas nela bai patinka. Ie nė ant susirinki mų ne labai nori lankytiesi, ku rius kun. Šlomas užsako; gal su laiku, nesiliaujant kun. Š. raginti prie doros ir tautystės, ir musikiškai atsivers. Kada susitvė rė Susiv. Liet. Amer. kuopa, juos apniko gausia fanatikų ir bobų, apimeždami kokiais ten „šliup tarniai“ ir tt. Susitvėrė tautiška S. Daukanto Dr-tė — vėl tas pats, tamsnail laksto, žmeizija ir atkal binėja žmones, kad nesirasytų. Net ir ant parapijos susirinkimo, kada reikėjo kun. Maškotą išvyti, tapo tie baisūs „šliuparniai“ priminti. Pribuvus kun. Šlamiui, parapijos komitetas vestų parapijos knygas ir visus reikalus. Bet kun. Šlomas tę reikalavimą atmetė, ištikro tarp komiteto sanarių nėra nė vieno at sakancio vedimui parapijos knygy ir reikalų. Prakalnus komiteta, baises subruzdinas pasidarė, su šaukė tuojuos susirinkimo, ant ku rio nutarė išsiųsti deputaciją pas vyskupą Johnsoną i Belleville, Ill. su skundu ant kun. Šlamo, bent nie ko nepesė, „šliuparniai“ i tuos vaidus, žinoma, nesikišo. Kunig as B. Šlomas ragina žmo nis mylėti savo tautą, kalbina ristišes i vieną ryšį, saugotiesi vai dų ir tt. Iš pradžių tas mūsų die voviams labai keistu pasirodė. Pasibaigė štraikams, kun. Šlomas užmušė sutvėrti lietuvišką „mė si ninkų uniją šaką, bet kada užsa kė susirinkimą, tai i salę beveik vienai tarjami „šliuparniai“ Sim. Daukanto Dr-ės sanarijai susirinko, o tikriejie katalikai pasiliko vieni namieje, kiti salionuose. Užma nus lietuvišką Klubą, mokymą — vėl tas pats: „dievuotųjų“ prie tautos pakliomo kaip ne buvo, teip nėra, jie mat turi užtikrinti dan gų, i kurį ir be gerų darbų tikisi eiti. „šliuparniai“, kuriems „dievuotiai“ dangų užramstė, tai rupinasi apie tautos ir visuomenės reikalus. Ir ant bažnyčios „šliup tarniai“ duoda daugiau už „dievuot čius“. Kun. Šlomas, ištyręs ge riau pasielgimus mūsų dievuotųjų, teipogi mieriūs Sim. Daukanto Dr-ės, kalbina, kad lietuviai tarp savęs nesipravedžiootų, nes čia

visi yra geri lietuviai, tie tariamie ji „šliuparniai“ yra apsviesteni lietuvių, geriaus apspatinę su tautos reikalais, norinti savo tau tą pakelti, todėl netik nereikia juos apšmeisti, persekioti, bet jeigu kas gero užmano — pritari, pri gelbet gerą užmanymą; už geras pripažino visas lietuviškas dr-tės, teip Simano Daukanto Dr-tę, Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, Sv. Jurgio, Sv. Juozapo Dr-tės, ir lietuviams nėra reikalo nē prieš vieną dr-tę kovot, visos yra geros, ir visos galės ant tautos labo ka gero veikti; jeigu kam viena draug ystė nepatinka, tegul rašosi i kitą, bet lietuviai turi susivienyti ir sau gotiesi vaidų; kitaip mės savo tau tos nepakelsime. Tokiais ir pa našiais žodžiais kun. Šlomas „die vuotiams“ nesmagų kirtį uždrožė. Dabar kas nor prie tautiškos Si mano Daukanto Dr-tės, arba Sus. Liet. Am. kuopos prigulėt, jokį stabdymų daugiaus neturės.

Skarmalius.

Isz Seranton, Pa. Musų tėvynė Lietuva sulaukia didesnių skaitlių sunų ir kariatuo jų už liuosybę ir progresą; vis dau giaus ir daugiaus saulės spindulių apviečia lietuvių apgventus kraš tus. Betgi yra daugelis kraštų, kur nē joks spindulius neprisigrie bia, kur tebiuvsptautaja tamsybė ir miegas. Ten mūsų broliai neveikia nieko, tūno, rankas sudėję, krapijėja rugodami ant Dievo, kad toki nelaimingi, vargų apsun kinti; suraminimui savęs traukia i kartėmą, arba parsigabena bačkus i namus, paliecia draugus ir pažįstamus ir geria. Iš to kila muštynės, vaidai, provos, na ir vėl nauji vargai, nelaimės.

Tamsūs debesis dengia ir mūsų Serantonu lietuvių. Čia negali pri sigriebti saulės spinduliai per storą miglą. Čia veikti ką gero neturi me laiko, nē noro, mės užimi as biškais vaidais, besilokiojimas ir besipravedžiovimais. Speky bu tu užtektinai, susivieniję i vieną ryšį, galėtume daug gero ir nau dingo nuveikti, galėtume įtaisyti knygnygą, nupirkti namą kaip sa vatį visų lietuvių. „Skaitydamas pamokinančius raštus, išslavintume protą ir pastotume naudingais Lie tuvos ir visos draugijos sanariams. Kad speky yra užtektinai nuveik mi ko gero, matyti iš skaitliaus čianykščių draugystę ir organizacijų: yra čia tautiška draugystė Joakimo Lelevelio su laisva konstitucija, i ją prigulėti gi kiekvienas lietuvis be skirtumo tikėjimo. Ki tos trys draugystės yra bažnytinės: Sv. Juozapo, Sv. Stanislovo, Sv. Kazimiero. Šitos pasuktinės, apart ausinės ir pabelpos ligioje, apie nieką daugiau nesirupina, neatlie kančios ausinės išbraukė iš knygy. Yra čia kuopos: tautiško Susivienijimo, kuniginio Susivienijimo Romos Katalikų, Lietuvių Laisva manų, Tėvynės Mylėtojų draugystės, bet i paskutines mažas skait lius sanarių priguli, lietuvių nesu pranta, matyti, jų naudingumo. Yra dar keli lietuviški politiški Klubai, bet jie nieko neveikia ant lietuvių naudos, vien laike balsavi mo atiduoda balsus, politikie riams ir savo išnaudotojams už ke lis dolarius, arba už kelias bakcu tes alaus remia kapitalistais, prie bus darbininkų, o paskui rugoja ant Dievo, kad vargai ir bėdos kan kina. Patįs juk kalti, patįs bota ga veja, o paskui kaukia, kad plakai! Tegul tie mūsų broliai balsuotų už darbininkų užtaręjus socialistus, tasyk prapuls vargai ir priezastys gimdancius vargus, nereiks rugoti.

Yra čia murginė lietuviška ba žnyčia ir kapinės, kas kaštuoja keti lis dešimtis tukstančių doliarų, bet viskas užrašyta ant varbo airo vyskupo. Pereituose metuose tie pirkto dar šimtelį žemės prie ba žnyčios. Ar ir už tą žemę ant vyskupo vardo, nežinia, daug vienog buvo priešingų užrašymų vyskupui.

J. K.

Isz Worcester, Mas. Kas dieną vis naujos naujienos. Andai čia vieną lietuvių papovė žvedai; angliški laikraščiai apšė, kad lenkai lenką papovė, bet pa sirodė, kad žvedai lietuvių papovė (tai buvo tik salionų ir bolių ko stumetis).

Lenkai, tą dagirdę, parašė i laik raštį, sakydami, kad lietuviai jau 5 žmogų žudystes papildė, o lenkams vis reikia atsakyti, kadangi lietu viai moka lenkiškai.

Šiomis dienomis pasirodė kita yla iš maišo. Kun. Jakčtas ap skundė žydą už \$4000, kuriuos bu vo jam ant saliono įtaismo pa skolenęs ir negavo. Na, o žmo nės dar nemato, ant ko jų pinigai eina! Lietuvių Politiskias Klubas at siskyrė nuo kunigo globos, nes pa matė, kad apie kilienuis sukina si. Dabar paėmė ruimus ant Green st. ir jau pradėda svietiš kiau apsieiti, nes nutarė visus lai kraščius užsirašyti ir gerą konsti tuciją pasidirdbino.

30 spalį Worcesterj buvo pra kalbos. Kalbėtojais buvo: Kau nas iš Bostono, Gilius iš Worces ter ir Paltanavičia. Kaunas gana

ilgai kalbėjo apie bažnyčią, kunig as kas kaip kapitalistai engia žmo nis. Gilius, pakitrikavęs Kauną, nurodė, jog už mūsų vargus nie kas nekalta kaip mės patįs: todėl mus skriaudžia, kad mės duoda mės. Paltanavičia kalbėjo apie lietuvių viltis, apie reikalą prikel ti senovikiai lietuvišką dvasią ir pa remti ją ant šios dienos mokslo; nurodė, kaip Margis gynė Puni os pyli, kur nē vienas gyvas lietuvis nepasidavė kryžkams.

Nežinia, kaip tos kalbos patiko susirinkusiems, bet mažiau, kaip vienas miegojo: jį pešė ir kratė, bet įsiai knarkė ir gana. Lietu viai keta per žiemą laikyti prakal bus ant nęra nedėlios diena, todėl čia turės atsirasti nauja dvasia. Deklamacijos teipgi buvo: de klamavo: Katrė Bernotukė ir Kazi Zemaite. Lietuviams priderėtų eiti klausyti prakalbų, nes skaityti jie tingi.

Lapkritys.

Isz Baltimorės, Md.

27 d. spalį čia buvo parengtos socialistikos prakalb.; ant pareng to susirinkimo buvo Dr. Šliupas ir kun. Dembskis. Žmonių susirin ko pusėtinas būris.

Susirinkimą atidarė A. J. Kara lius, paaiškindamas jo mieriūs. Pirmiausiai kalbėjo P. Senkus. Jis aiškino, kaip unijų viršininkai visokiais būdais atkalbinėja dar bininkus, draudžia kitištes i politi kos reikalus.

A. Jankauskas aiškino, kaip ka pitalistai stengiasi pavergt darbininkus ir laisvės kraštą paversti i Siberiją.

V. Kundrotas nurodinėjo, kaip darbininkams reikalingas apsvietimas ir moksas, per kurį tik gali suprastis žmogus savo reikalus ir gali surasti kelius kaip pagerinti savo buvį. Kalbino skaityt geras knygas ir laikraščius.

Kun. Dembskis aiškino, kaip dar bininkai yra prispausti lygiai čia Amerikoje, kaip i Maskolijoje. Iš rodinėjo reikalių vienybės, kadangi tik susivieniję gali pasiliausuoti i kapitalistų jungo. Toliau aiškino naudą kooperatyviškų krautuvų ir dirbtuvių, iš kurių daug gero dar bininkai turėtų.

Dr. Šliupas savo kalboj persta tų, kaip darbininkai nuo senų lai kų buvo varginami ir niekinami, kaip nešė sunkų kunigijos ir ponų jungą, kaip darbininkai žemiau už gyvulus buvo patatyti, kas yra ir dabar. Kaip juos pirkio ir parda vinejo ponai vienas kitam už pinigus, kaip paskui, tik pradžioj pini go amžio, darbininkų buvis truputį pasigerino, bet reikia dar daugelio ant iškovojimo prigulinti žmo nės tiesas. Ateina vienog laikas geresnės ateities, ant jos priėmimo darbininkai privalo pasiręgti.

Prakalbos susirinkusiems patiko ir jie, delnų plojimais dėkavojo kalbėtojams.

J. Tamašauskas.

Isz Baltimorės, Md.

26 d. spalį T. M. Dr-tė parengė prakalbas, dainas ir deklamacijas lietuviškoj svietainėje ant Barre st., dalyvavo Teatrliška ir Giedorių Dr-tės, pribuvo Dr. J. Šliupas ir kun. Dembskis iš Philadelphia. Žmonių prisirin ko pilna svietainė.

Pirmiausiai Giedorių Dr-tės cho ras padainavo „Atsisveikinimą su Alpais“. I kalbėtojas V. Nagur nauskas pririnė savo kalboje, kad mums reikia tankiaus parengt su prakalboms susirinkimus, per ką žmogus prapristų prie lietuviškos, mokslo ir doros. Toliau kalbėjo apie politikiskias partijas — republi konišką, kuri reikšia imperializmą t. y., kuri nori įvest čionai tokį rė dą kaip Maskolijoje bet kitose im perijose; demokratiška teipgi nie ko gero nē žada. Socialistų partijos programą yra labai puikus, nors praktikoje neišbandytas, to dėl mės ne ant tos ne galime rem tis, bet visgi mės privalome remti darbininkų partiją, nē nē nuo republikonų, nē nuo demokratų mės lietuviu ne galime gaut pagelbos; už tokią partiją ne reikia balsuoti arba vien ta, jeigu galėtume koki lietvi, arba kita, įstatyt ant šioio tokio augštesnio urėdo (o kokią iš rė dą mūsų tauta turėtų? Rd.). Toliau kalbėtojais ragino remti T. M. Dr-tę ir stengtiesi išrinkti iš mintingus i centrališką komiteta, kurie rūpinutisi apie išleidimą moksliškų bei istoriškų raštų, ir kad ne būtų daugiau, kaip atsistiko atmetant Dr. J. Šliupo angliško kalbės knyga apie lietuvius, kuri būtų daugiau naudos atnešusi negu iki šiolai išleistas T. M. Dr-tės. Mes padarėme blogai, atmesdami Dr. J. Šliupo parašytą knygą. Toliaus kalbėtojais priminė uni jas, kurių užlaikomi vadovai nieko gero nē daro ant labo draugijos, lošia rokus pardavikų, parduoda tuos, kurie jiems duoną duoda. Mes turime prigulėt i tautiškas dr-tes, ne tik i pagelbines: i T. M. Dr-tę, kuri rengia susirinkimą 5 lapkričio bažnytinės salėje ant Barre st., su chemiškais išmėgini mais, ką atliek medicinos studen tas i Paltanavičia. Teipgi i Teat

rališką Dr-tę, kuri 21 d. lapkričio rengia perstatymą „Mindaugio“.

Potam deklamavo P. Veronika Radavičienė iš Teatrliškos Dr-tės apie rusų.

Kunigas Dembskis aiškino, kad jau šiadien draugiau galima at virai kalbėt, ne teip kaip buvo 10 metų atgal, kada Baltimorėje kal bėdams, turėjo vaktuoti, kad ne gautų su akmeniu; jeigu išsitarė ką prieš kunigus, o ypač jų blo gus darbus; turėjo daug gerų mis tių palikt ne išreikštų. Žmogus su žmogum turi gyventi lygybėje, sutikime ir meilėje, atmetant visus religijiskus klausymus, ir ne kla usti tokių vadovų, kurie veda ant blogo kelio. Šiadien paimkim pa tį carą, kuris kovoja su žmonėmis, norėdams užgriebt daugiau žemės po savo valdžią, siunčia žmonis i karę ant prapulties. Priminė, jog budamas kunigų matė daug blogų darbų kunigijos ir supranta kaip bažnyčia skriaudžia žmoniją. Toliaus priminė apie prisidėjimą išleisti knygą, kuria jis parašė ir apie moksleivius, ant kurių naudos užmanė pakolektuot.

Potam O. Garbiute iš Teatrliškos Dr-tės deklamavo eiles apie senovę. Potam buvo padaryta kolekta ant moksleivų. Surinko \$5.75c. 3-tias kalbėtojas, Dr. J. Šliupas, savo kalboje priminė, kaip Balti more 15 metų atgal tai buvo su bruzdisi dirbti: lietuviai sutvėrė Mokslo Dr-tę ir tt., o dabar lygi visai užmigo. Teip yra ne tik Bal timorėje bet ir kitur. Toliau kalbė jo apie moksleivius, kurie pradė jo krutėt Europoje, uždėjo „Auš rą“, platinio tarp žmonių apsvietimą; jų idealu buvo: mylėt lie tuvišką kalbą. Toliaus nurodė rei kalingumą mums grynai socialis tiškos spaudos, ką galėtume įstei gt, sutvėrdami socialistiskias spaudos kuopas ir jas suvienijus i vieną centrą.

Toliau kalbėjo apie sugrąžinimą spaudos Maskolijoje, aiškino, jog caras buvo priverstas sugrąžint. Kol tas įvyko, turėjo daugelis ken tėt kalėjimuose, Sibire ir tt. Ir dabar da daugelis galis, kad tam krokodiliui piekia i kailį japonas. Už sugrąžinimą spaudos padėka priguli tik revoliucionieriams; spaudą atgavome per tų žmonių darbą, kurių jus ant gaspados nē norėjot laikyti. Toliaus ragino teip darbuotiesi kaip iki šiol

ir knygas. Mums rodosi teiposi, kad reikia susiepti ir ne praleisti to pro ausis. Mums rodosi, reikia išrinkti komitetą, kuris nutartų, kokias knygas reikia siųsti. Visuomenė gi galėtų aukauti pinigų, kaip ir knygas. Aš prižiūrėjimui to skiiu „Aušros Dr-tės“ komitetą.

J. Šeštakas, iš Trenton, N. J.

Redakcija priduria, jog Japonija padarė su Amerikos pagtu sutarimą, ir netaisviamis galima siųsti per pagtą siuntinius be apmokėjimo kask.

Mums rodosi, kad neužtenka rašinėti į laikraščius, kad reikia netaisviamis susiepti. Juk tai ištarė ir pati redakcija. Iš pagarsinimo kad reikia susiepti dar netaisviamis naudos ne bus, jeigu jų nieks ne šelp. Geriau prikariauti padaryti, jeigu, vietoj rašinėti į laikraščius kad reikia šelpiti, agituoti tarp pajstamų ir nuo jų rinkyti aukas.

Red.

Ir vel.

Pasiryzau atsiliepti prie viengėn-čių link savo užnamymo, tilpusio Nr. 34 „Lietuvos“, „Žvaigždės“ ir „Vienybės“, kad pasiryzau paimti įvedimą lietuvių tautos statistikonu Suvenytų Valstijų, laike visuomenę gyventojų surašo. Nors iki šiol vos tik vienas Walterbario Lietuviškas Politškas Klubas per „Lietuvą“ atvirai apskelbė, kad tą mano užnamymą parems, tai visgi matyt, kad rasis paremiančių, be abejonės, ir daugias.

Rods gavau net keletą laiškų nuo savo pažįtamų iš kitur, kurie, apart kitko, rašo: „... mūsų draugystė, ant savo susirinkimo netaisviamis parems, tai visgi matyt, kad rasis paremiančių, be abejonės, ir daugias.“ Vienos ar parems ir kokių būdu parems, tai visgi nežinia.

Kad parankius būtų kį nors tame nuveikt, atsiliepti dar kartą, idant guodogams draugystės ir kuopos, ant savo susirinkimų kuo plačiausiai tai mano užnamymą apsvartytų ir paremtų.

Kuopos, arba draugystės paremiančių tegul paskiria vieną iš savo tarpo vyrą tinkantį į apdirmimo komitetą. Nereikalaujant skirimo kitiems vyrams iš kitur, tikiai iš savo organizacijos. Skiriamam komitetui, turi mokėti rašyti savo kalbą, ir but šios šalies ukėsis. Po nutarimų pagarsinkit tą per laikraščius platesniais susirinkimais, o laikraščius redakcijos teikis nepavydėti vietos pagarsinimui.

Komiteto skyrimui laiką padėkim iki 15 d. sausio 1905. Kuopos bei draugystės, skiriančios sąnarį nuo savęs į komitetą, turi suteikt jam tiesą dirbt vardan savo organizacijos.

Taigi sukrutėkim, ir su dviasio drąsumu pradėkim darbą, kurs yra mums gana svarbiu.

Artojas.

Vietinės Zinios.

— Ant atsibuvusio pereitos nedėlios vakare susirinkimo „Aušros Dr-tės“ likosi išrinkti centrališką draugystės viršininkai tie patys, bet kuopoms pripažinta visiškai savitovystė, jos centrališkais viršininkams pridauo savo nusprendimus. Apart to likosi nuspręsta: jog stipendijams, kurie per du metus su ne jokiais darbais nepasirodė, stipendija gali but atimta.

— Thomas Whittingham, klerkas Vestibul hotelio, pn. 99 Van Buren st., likosi vieno iš apsinakvojusiu hotelių svečių mirtinai pašautas. Mirties svečias, koksai John Bright, atėjo į hotelį visai girtas. Klerkas liepė jam išeiti. Tas tep girtuokli įpykino, kad išsitraukė revolverį ir šovė tiesiog į Whittinghamą. Žmogžudys likosi suareštuotas.

— Per 10 mėnesių šių metų Chicago pasimirė 22008 ypatos, kuriame tai skaitliu buvo: 12667 vyriškiai ir 9391 moteris; vaikų iki 5 metų amžiaus pasimirė 5984, senelių/virš 60 metų 4545. Nuo džiovos pasimirė 2622, nuo plaučių uždegimo 3430. Spalių mėnesį pasimirė 1897 ypatos, kuriame tai skaitliu buvo 1053 vyriškiai ir 844 moteris. Daugiausiai mirčių buvo nuo džiovos nes 286.

Pereitos nedėlios dieną nr. 116 Market st. rado negyva agentą Mc Phearsoną iš Troy, Oh. Galva jo gulėjo vandenį ir joje rado gilią žaizdą. Ar šitas žmogus likosi kokių niekdarių nužudytas, ar gal pats, parpuolęs, susižeidė ir negalėdamas atsikelti, prigirė, dar nežinia. Subatos vakare matė jį girtą, todėl policija mena, kad jis pats turėjo susižeisti, ir parpuolęs į balą, negalėdamas atsikelti, prigirė. Kaip su juom ištiko atsitiko, dar nežinia.

Nauji Rasztai

Dvi Marko Tveno ir viena Bret Garto apyvakos. Lietuviškai su-taisytos p. N. P. Nerio išleidimas. Tiltėje 1904 m. 30 pusl.

Pasakaitės gana užimančios, geros, bet lietuviškam vertimui galima šį užmesti. Iš užvadinime pristvų autorių pravaidžių nieks ne galės nė suprasti, keno jos parašytos. Rodosi laikas jau būtų priprasti pravarde teip rašyti, kaip jų savininkai rašo, ne perkreipinėti jų be reikalo.

Paejimas organiszko sviato.

Pagal Bittneri.

Paprasta kreida, kokią visi pažįsta ir kurios ant žemės yra čiel kalnai, ištikro nėra niekuom kitu, kaip suakmenėjusių jurių dumbliu, suklotu ant jurių dugno laikuose kreidinio perijodo; jis panašus į tą, kokią ir šiandien galima užtikti ant jurių dugno. Kreida, kaip ir dabartinis jurių dugno dumblas, susideda vien iš daugybės milijonų dėžinių jurių mažų gyvūnų.

Juo labiau musų perziūrėjimuose žemės gyvenimo prisartiname prie šios dienos laikų, juo mažiau gyvūnai ir augmenys skiriasi nuo šiandien augančių ir gyvujančių. Ypač tai pirmiausiai galima patėmyti ant kaukūolių visokių gyvūnų: juo toliau, juo aiškiau matyt, jog gamta gyvūnų galvoje stengiasi paruputi daugiau ruimo smegenims, taigi suteikia tvieriamiesiems gyvūnams daugiau proto, o naikina sunkinančius pasikrutinimus gyvūnų serdokus ir akstinus, kurie pirmiausia lengvino kovą už buvį, vietoj proto; gamta mat žino, jog protas yra geresnis ginklas atsiginimo ir užpuolimo už visus serdokus ir akstinus, už aštrius dantis ir nagus. Juk tik per protą žmogus išsilaugstino ant kitų sutėvimi ir užėmė pirmą vietą tarp visų žemės gyvūnų; žmogus juk silpnas, beginklis, bet užtai tvirtas protu ir tas jam lengvino gyvenimą ant žemės; silpnas žmogus išaukino daug baisyų gyvūnų, o tulus draskančius žvėris, daug už jį drutesnius, kaip tigrus, lintus baigia naikinti.

Ziūrint į gyvūnus tų laikų, ne sunku patėmyti žingeidų ap-irėškimą: gamta dar prieš atsiradimą žmogaus su gyvūnais padarė tą, ką žmogus su savo tėvynės apginėjais padarė tik paskutiniuose laikuose. Seni, sunkūs serdakai, saugojanti kareivių kėnus nuo priešų, bet sunkinanti pasikrutinimus, aštrūs akstinai, sunkios geležinės kepurės, apsiaudiančius miestus murinės sienos išnyko, jeigu gi jos kur užsiliko, tai vien kaip liekanos praėjusių laikų. Bet užtai karių vedimas pasidarė daug patesniau, reikalaujanti daugiau proto ir mokslo: vadovas turintis daugiau proto gali daugiau priešų išmūsti, o ant to ir remiasi karės. Susimušimuose nuožnių kartais ir dabar į kovą stoja vadovai, o jų kareiviai žiuri ramiai, katra pusė pergalės; tokiose karėse nuožnių žuva kelios dešimtys, daugiausiai keli šimtai kariaujančių, mušiuose gi civilizuotų tautų kriauna dešimtys tukstančių kareivių. Kadangi serdakai nesaugoja kareivių nuo naujų ginklų, tai jie pasirodė naujuose laikuose nenaudingais, o kad jie sunkina pasikrutinimus, tai imintis liepė juos užmesti. Teip darė ir gamta. Uždegianti gyvūnų kūnus kieti serdakai ir akstinai išnyko, o jų vietoj atsirado gyvūnai daug bruzgesni, greitesni. Gamta suprato, kad greitas yra ant išsibėgijimo geresnis ginklas už sunkinančius pasikrutinimus serdokus. Apart greitemu, prie atsiginimo nemažai veria ir protas. Todėl ir trečiailinio perijodo gyvūnai yra jau daug protingesniais.

Žirafos, mastodontai, elniai, beždžionių veisės gyvūnai, nosa ragis, paleotherijus, hypopotamas ir dinotherijus.

Iš pats pradžių laukai ir girios trečiailinio perijodo išrodė daug panašesniais į laukus ir girias mūsų laikų. Atsiranda medžiai keltanti viršūnes augstyn, prie saulės kaip bažnyčių bokštai; drauge su tais auga ir palmos su savo plačiomis viršūnėmis. Tokį išveidį, koks buvo tuose laikuose, tokį susimaišymą karštų augmenų su augančiais kraštuose vidutinės šilumos, mes dabar galime rasti pietinėje Italijoje ir Ispanijoje, teposgi šiaurinėje Afrikoje. Gamtiškos salygos vienog nebuvo tokios kaip Italijoje. Tokius kalnus ant žemės galime dabar rasti kitų vietoj — Šveicarijose laikuose geologų pramintuose anšra dabartinių laikų: vieta ta yra tai aplinkinės dabartinio Zuericho.

Išveisė žemės trečiailiniame perijode.

Šveicarija, su savo kalnais ir šimtais gilių terpalų atsidaro tuose laikuose. Ji dar jausna. Geologiškai tirinėjimai parodo, kad Šveicarijos kalnai pasidarė tik laike trečiailinio perijodo.

čiaailinio perijodo. Jie ne vulkaniško paėjimo. Ant viso ploto Šveicarijos ne galima rasti nė vienos vulkaniškos viršūnės.

Toki kalnai kaip Šveicarijos darosi tik nuo palengvo raikimosi žemės žievės, kas darosi anksčiau žemei. Šveicarija yra, tep sakant, susitraukimas žemės paviršiaus, yra tai raukšlės jos paviršiaus tokios, kaip raukšlės ant kaktos supykusio žmogaus. Tokios raukšlės darosi labai palengva, kadangi ir žemės paviršius juk ataušta ne umai. Ir dabar ta pati pajieja nesiliauja besidarbavusi, ji krauja kalnus ant kalnų, nustumia juos iš vienos vietos į kitą, išraito viršūnes, dirba didelius revus, bet tas atsibuva labai palengva, todėl tokių permainų negalima patėmyti.

Jeigu pasitaiko didesni persitumėjimai uolų, tųkų buva žemės drebjimai, kas Šveicarijoje atsitinka gana tankiai, tik drebjimai.

Dinotherijus, paleotherijus, mastodontas, rinoceros, panaiš žmogų beždžionė, droptier.

mai buva silpni. Tokius žemės drebjimus galima prilygti prie drebjimų persalusio žmogaus: žemės žievė pradeda drebtį ir trauktiesi nuo šalčio. Garsus Alpai pasidarė jau esant žmogui ant žemės ir jie pasidarė nuo tokių žemės drebjimų ir raikimosi.

Ir viršūnės kalnų aiškiai ta patvirtina, ypač aiškiai atsizymi viršūnė Glernisch; toliau matyt viršūnė Rigi ir Etliberg — trulka tie ežero, pasidarosio lomoj tokio žemės žievės susitraukėjimo. Ant Alpų viršūnių nėra amžino sniego ir gletėrų nėra terpalinėse.

Viskas rodo, ypač gi augmenų liekanos žemės sluogniuose, kad klimatas Šveicarijos trečiailinio perijode buvo žymiai šiltesnis negu dabar. Reikia daleisti, kad klimatas aplinkinių Zuericho laikuose trečiailinio perijodo buvo jeigu ne šiltesnis, tai ne šaltesnis už dabartinį klimatą aplinkinių Napoli, Palermo arba Sicilijos.

Tuose laikuose, kaip rodo užsilikusios žemės sluogniuose liekanos ir atsprendimai uolose, aplinkinės Zuericho, Šveicarijos, augo palmos, dracenos, pandanai, magnolijos, kampariniai medžiai, auganti šiandien šiltesniuose kraštuose, kaip antai: šiaurinėje Afrikoje, Australijoje, Meksike, Vidurinėje Amerikoje arba pietinėje Japonijoje; drauge su tais, augo ir mūsų kraštų augmenys: popeliai, aržuolai, iš spygliūnių gi — araukarijos, išlaikančios žiemas tik pietinėje Italijoje ir auganti ir Lietuvoj maumedžiai (Larix) ir tt. Aplink tuos visokeriopius, taigi šiltų ir vidutinės šilumos kraštų medžių vnyojosi krumai laukinių vynuogių, apačioj gi augo krumai akacijų ir erškėčių. Ant upių ir upelių, kokių buvo daugiau ir didesnių negu dabar, buvo čielos salos iš visapų susikrovusių medžių, apaugusių klampynių ir vandenų augmenimis; augo ant jų augmenys tų vėsių, kokios šiandien auga Floridoje, Meksike, net Amazonkos klonyje pietinėje Amerikoje, taigi karštuose prie ekvatoriaus kraštuose.

Tuose vandenyse netruko žuvų, kadangi jų prisiveisimui salygos buvo kuo atsakančiausios; čia plaukinėjo krokodilai, iš kurių antai ramposnch turėjo 60 pėdų ir daugiau ilgio.

Jeigu tuose laikuose būtų buvę žmogus, tai jis kraštuose, kur dabar antai yra Anglija, būtų galėjęs patikti jos upėse gavalai; jis būtų galėjęs matyti kovą paleotherio su milžiniškais krokodilais, but galėjęs čia išgirsti ir užklausimą baubiam alligatorui ir kitų sutėvimi šiandien gyvenančių šiltuose mūsų žemės kraštuose.

Žolėdėliai sutėvimai trečiailinio perijodo.

(Toliaus bus.)

Szuntakiais.

Parašė H. S. Merriman. Suteimo.

Paupiu traukė palengva augalotas vyriškis, traukdamas vandeniu pagautą lašvarą. Daug laiko perėjo, kol jį įdėjo į nupintą krepšuką. Baigdamas tą darbą, pamatė šalia stovintį, iki kelių vandenį žmogų.

Pamatęs tai, meškeriojas kruptelėjo.

— Nesibjokite ir atleiskite man — ištarė nepažįstamas.

Ant galvos neturėjo kepurės ir drabužiai jo buvo labai apiešti.

Meškerės savininkas nieko ne atsakė, tik surauktomis akimis žiūrėjo, lyg tirinėdamas.

— Teip — ištarė bekepuris, kaip įspėdamas misliis — esmi iš kalėjimo Dortmore; gal girdėjote apie mano pabėgimą?

— Girdėjau — atsakė meškeriojas, ramiai vyniodamas meškerės šniurelį.

— O ką apie tai kalba? Kur dabar aš galu būti?

— Policija, kaip visada, rado pėdsakį.

Pabėgęs nusidėjėlis karčiai nusijuokė.

— Per visą tą laiką slapiausi plytinčioje. Duonekėpiu pavogiau duonos kepalaitį, bet ne vien duona minta žmogus! ha! ha! ha!

Lakvarų gaudytojas padavė jam stiklinę su vynu.

Kaliny prisipylė sau stiklą ir vienu gurkūniu išgėrė.

— Nuo keturių metų ne jaučiau burnoj šito skystimo ir jus perėgėte tiesy kodeksą, gelbėdami prasižengė — ištarė judamasi.

Vaišintojas nusispysojo.

— Žinau tai — atsakė.

Abipusis tylėjimas traukėsi porą minutų. Pertraukė jį pabėgėlis iš kalėjimo.

— Dabar svarbiausias dalykas, ar jus norite maną gelbėti, ar ne — paklausė umai. — Ar jus žinote, kad pirm valandėlės buvau pasirengęs juos užmušti, kada jus gaudė žuvis?

— Galėjote lengvai tą padaryti, dėl vandens užimo visai jus ne patėmiau.

Abudu vyriškiai buvo augaloti ir druto sudėjimo. Kaliny su atida žiūrėjo į lygiai nusuktą veidą galimo priešo. Juokas nesikavijo, akis kada nekada žybtelėjo. Balse vienog nematyt buvo nė mažiausio suerzinimo, kada ištarė:

— Man reikalingas jūsų plobėjus, čėverykai, kepurė ir krepšius su prietaisais gaudymui žuvų.

Iš kur jus atėjote?

— Iš Plymoutho.

— Ar su bilietu sugrįžti atgal?

— Teip.

— Tai dar ir to paprašysiu.

Žvejojotas su atida išvykio meškerę.

— Daleiskime, kad aš pasakysiu, jog pats paimtum — atsakė lyg besierzindams.

Nusidėjėlis aptūrėjo jį tirinėjantį nuo galvos iki kojų.

— Tokiame atsitikime ne apsieis be žingeidžios kovos — ištarė šypsodamasi, bet greitai pertraukė.

— Nėra laiko ant kovos — atsakė ramiai lašvarų gaudytojas, ir pradėjo atsaginėti čėverykus. Pasukui sėdo ant žolės ir bandė juos mauti.

— Traukie Tamista — tarė kaliniui — baisyai peršlapo, neįstengiu jų numauti.

Prasižengėlis išpildė tą darbą su nepaprastu gabumu. Užtai paaukavo savo geradėjų savo apautuvus.

— Tai liepiate man su šitais apsiauti? — paklausė juokdamasi.

— Teip, nors jie ne paskutinės mados, bet ką daryti, valdžia ne labai supranta, kaip reikia siuti čėbatai.

— Man kitaip tas rodosi.

Patylėjo valandėlę. Ant galo kaliny paklausė su tulu nenoru:

— Jus turėjote matyt šmoutą sviato?

— A... važinėjau gana.

— Pasakykite man, ar yra galimų, kad mergina laukytų vyro, kuris paskutiniuose laikuose pasirodė visame jos nevertu?

Užklaustas, jeigu ne buvo beprotiui, galėjo duoti tik vieną atsakymą. Bet jis buvo geras žmogus, tai velėjo pameluoti. Ant galo pasielgime kalinio buvo kas tokio, kas vertė meluoti.

— O iš tikro, — atsakė — merginos ne visada prisilaiko proto.

Zodžiai tie stebuklus padarė. Kaliny pradėjo greitai rengtiesi. Į porą minutų apsiėmė. Išrodė truputį originališkai bet labai nekalčiai.

— Ar tamista ne galėtum man pasikolinti penkinės? — paklausė.

— Gerai.

Išėmė mašnelę, prikimtą popierinių pinigų ir išėmė vieną.

— Ar ne reikalaujate daugiau?

— Paklausė šypsodamasi.

— Jeigu jums ne daro skirtumo, tai prašysiu dar penkinės.

Ir antra popierėlė perkeitė savininką.

— Ačiū. Dabar duokite man savo adresą. Jeigu laimė manęs ne apieis, tai į porą dienų atgausite savo savastį.

— Mano pravardė Harkness, Suvenytos Valstijos, laivas „Bruser“, dabar Plymouth.

— O, tai jus amerikonas?

— Teip. Todėl jūsų tiesos man nerupi.

— Tai Harkness ir nieko daugiau?

— Kapitonas to laivo, gali tamista pridėti.

Atsiveikino ir kiekvienas nuėjo savo keliu.

Tik eidamas kietu keliu kalinio čėbatuose, amerikonas atsiminė, jog pats kaliniui ne uždavė nė jokio klausymo. Ne žinojo nė kas jis, ne už koki nusidėjimą buvo kankinamas. Žinojo tik, kad pabėgėlio, o lytus pyli kaip iš viedro, o tuom tarpu kapitoniui reikėjo eiti dvi myli iki arčiausios geležinkelio stacijos. Bet nesigalėjo ir juokas užganėdinimo ne apėjo jo lupų. Lis turėjo asabišką pažvalgą kartais originališką, apie ką nieks nežinojo, kas dangi kapitonas stengėsi niekuom neisikirti nuo kitų. Ypač jis brangino drąsą ir ramumą, kuom atsiminė angliskį dūdzpionai. Pats teiposi mažai paise ant pavojaus. Visai nesibjodamas, davė atimti sau plobėjus, čėverykus ir porą popierinių pinigų ir tai tik dėl šalto kraujo ir poniško apsiėjimo ir kalbos kalinio.

Po dviejų dienų kapitonas gavo atgal savo plobėjus, čėverykus, dešimtį svarų sterlingų ir naujas prietaisais gaudymui žuvų.

Praėjo šeši metai.... Kapitonas Harkness pastėjo admiralu.

Atkako dabar į Washingtoną, kur prezidentas užkvietė visus augstesnius urėdinius ir parinktus draugijos sanarius priimti Anglijos delegatą, atkakusį apkalbėti sandaros sudą abiejų tautų. Angliškio delegato dar ne matė daugelis svečių, bet visi žinojo, kad tai yra vyriausiasis sunus angliskio lordo, turi ir asabiškų nuopelnus.

Prezidento salionai ne galėjo patalpinti visų susirinkusių svečių: net ant trepų pilna buvo ponų. Amerikos valdonas, rods vien žmonių ant laiko išrinktas, ne jauė jai pirštų ant dešinės rankos.

Admirolas Harkness vaikščiojo viename kambarį, kuriame ne buvo tep didelio žmonių susigrudimo, kaip terpduriu pasirodė linkma jauna pora ir su žingeidumu dairėsi po kambarį.

— Dievė miliausias — sužuko garsiai admiralas pamatęs stovinčią prieš jį jauną moteriškę.

Sauksmas tas, nors ir neatsakantis salione, turėjo but išteisinatas, nes dar ne matė amerikonas tep gražaus sutvėtojo darbo.

Visoj esybėj jaunuos moteries, jos akyse, kiekviename pasikrutime viešpatavo ypatinga harmonija, kuri tep pritinga mergaitės perlokusiomis vaikystės amžį. Ugio buvo didesnio už vidutinį, plaukai buvo tamsiai geltoni, akys tamsiai mėlynos pilnos gyvybės ir gerumo. Harkness viską patėmėjo. Stovėjo prie šalinų durų ir movė pirštine. Kas ten jo dailytelė, tardamas: „perprašau jus, admiralė Harkness, ar jus nematė...“ jiškai ko... koks karštis. Stai radau. Ant galo!

Buvo tai vyresnysis sekretorius angliskios ambasados, kuris pasikubino dabar priešais įeinančią į salioną jaunąją porą.

— Eiklį jieko tavęs visur — išgirdo Harkness, kaip kalbėjo į jaunąją, kuris išrodė porą metų jaunesnis už savo sandraugę.

— Pone Harkness — atsikreipė su klausymu prie admiralo ambasados sekretorius — ar norite, kad jus supažindinčiau su ponija Storrel?

Ant veido amerikone pasirodė ironiškas nusispyjimas. Žinojo jis gerai, kad tik todėl jį supažindina su ponija Storrel, kad jos sandraugę palaukė ir tas pasitraukė.

— Poni Storrel, rekomenduojau jums admiralą Harkness, vyrą, kuris pastatė Amerikos laivyną ant augščiausio laipsnio.

Tą pasakęs, jaunus diplomatas pasilenkė ir greitai prasišalino su jaunu gražios moteries sandraugę į kitus kambarius prezidento rūmų.

— Ar tai teisybė? — paklausė jauna moteriškė, juokdamasi su naiviskumu mergaitės ir protekcionališkumo didelės ponios.

— Su visu teisybė, bet nepasakytiu jums kokių būdu... nes tai paslapitis.

— Gerai, jus jos neišduokite... žinoma, jus juk amerikonas?

— Teip, bet jus ant to ne paisykite.

— Ne suprantu, kaip jus tą pasakėte?

— Rodosi — atsakė jis — kad jus norėtumėte prie ką išpasakoti liuosai įsų šios dienos jausmus....

Ar įspėjau?

Nasijuokė....

— Įspėjote... turbūt turėjote daug seserų, jeigu tep gerai pažįstate moterų norus....

Sėdo prie žardineros pilnos užrubežinių kvietų. Poni Storrel čiauškėjo kaip pensijos mokinė, o Harkness klausė įsitarėjas, tik kartas nuo karto pridėdamas savo humoristinius patėmėjimus.

Pajudinusi visus tematus, pradėjo kalbėti apie savo šeimyniškų prietikius, apie vyrą, jo karijerą ir politiškus priešius.

— Štai ir mano vyras — pertraukė savo pasakojimą, rodydamas akimis vyriškį drabužiuose angliskio karaliaus dvaro.

— Aklį ką? tai jusų vyras? — paklausė Harkness prispaustas balsu.

— Teip! — atsakė, žiūrėdamas į admiralą, stebėdamasi iš jo nepaprasto tono.

Harkness atsistojė, sudavė kardą ir laukė užtekendavimo.

— Mano vyras — admiralas Harkness.

Vyriškiai linktelėjo galvoms, bet nespėjo ištarti nė poros žodžio, kaip sugrįžo jaunaitis, kurį buvo atkavęs ambasados sekretorius ir padavė ranką poni Storrel.

— Perprašau tavę Alina — pasakė — kad tep ilgai ne atėjau, bet sunku buvo prasitumti; baisus susigrudimas! Radau užtai geras šaldančius saldumynus, ar ne nori paragauti?

